

**בבית משפט השלום
בחיפה**

המאשימה: מדינת ישראל / המשרד להגנת הסביבה

ע"י ב"כ עוה"ד דן טוניק ו/או רינת יאיר-אילון
נציגי היועץ המשפטי לממשלה
מרחוב מנחם בגין 7, רמת-גן
טלפון: 03-6126316; פקס: 03-6121122

- נגד -

הנאשמים: 1. כרמל אולפינים בע"מ, ח.פ. 511316903

מפרץ חיפה, ת.ד. 4, חיפה 31000

2. אסף אלמגור, ת.ז. [REDACTED]

[REDACTED]

3. אייל פינטו, ת.ז. [REDACTED]

[REDACTED]

4. אורית ברחורדר, ת.ז. [REDACTED]

[REDACTED]

כתב אישום

כללי

1. החלק הכללי מהווה חלק בלתי נפרד מאישום זה.
2. הנאשמת 1 - כרמל אולפינים בע"מ (להלן: "כאו"ל" ו/או "הנאשמת 1") - היא חברה פרטית המשמשת כחברת בת, בבעלות מלאה של בתי זיקוק לנפט בע"מ (להלן: "בז"ן") הממוקמת במפרץ חיפה.
3. כאו"ל עוסקת, בין היתר, בייצור ושיווק פולימרים המשמשים לתעשיית הפלסטיק במפעליה המצויים במפרץ חיפה (להלן: "מפעל כאו"ל"), ביניהם 3 מתקני ייצור: מונומורים, פוליאתילן ופוליפרופילן.
4. בתוך המסגרת הארגונית של בז"ן מכונה כאו"ל גם כ"יחידה עסקית כאו"ל", בראשה עומד מנהל היחידה העסקית.
5. אחד ממתקני כאו"ל הוא מתקן המונומורים, הקרוי גם מתקן אתילן (להלן: "המתקן"). פעילות המתקן הינה מקור פליטה הטעון היתר פליטה לפי חוק אוויר נקי, תשס"ח-2008.
6. למתקן זה יש לפיד, הקרוי לפיד האתילן (או לפיד המונומורים) (להלן: "הלפיד").
7. הלפיד הוא מתקן חירום שהשימוש בו נפוץ בתעשייה הפטרוכימית והכימית ותפקידו להשמיד באמצעות שריפה, כמויות גדולות של חומרים אורגניים גזיים שלא ניתן לטפל בהם באמצעים אחרים (כמו מתקני טיפול, שימוש כחומר דלק, אחסנה בצורה בטיחותית) ומשיקולי בטיחות יש לשחרר כמויות חומרים אורגניים אלה, בזמן קצר.

8. מעבר הגזים ללפידים נועד לשרוף את מרבית הגזים, שכן פליטתם לאוויר ללא טיפול (בשריפה) יגרום או לכל הפחות עשוי לגרום לפגיעה באדם ובסביבה.
9. עד ליום 4.7.2016, הוסדר נושא מניעת זיהום האוויר בכאוו"ל, ובכלל זה הדרישות למניעה ולצמצום פליטות בעת הפעלת הלפיד, בהוראות למניעת מפגעי זיהום אוויר שהוציא השר להגנת הסביבה מכוח החוק למניעת מפגעים, תשכ"א-1961 (להלן: "ההוראות").
10. מיום 4.7.2016, הוסדר נושא איכות האוויר בכאוו"ל, ובמסגרתו נכללו הדרישות למניעת ולצמצום פליטות בעת הפעלת הלפיד, במסגרת היתר פליטה שהוצא לכאוו"ל מכוח חוק אוויר נקי, תשס"ח-2008 (להלן: "היתר הפליטה").
11. הן על-פי ההוראות והן על-פי היתר הפליטה, הנאשמת 1 נדרשה לעמוד בדרישות דומות בהפעלת הלפיד - וביתר פירוט:
- א. סעיף 7 להוראות קבע את ההוראות להפעלת הלפיד ובכלל זה נקבעו הדרישות הבאות:
- 1 בסעיף 7(ב)(2) נקבע, כי הלפיד יופעל באופן "המבטיח שריפה ביעילות מירבית" (של הגזים הנשלחים ללפיד).
 - 2 בסעיף 7(ב)(3) נקבע, כי הלפיד יופעל "באופן המבטיח שריפה נטולת עשן בשגרה ולגבי לפיד האתילן - בספיקה נטולת עשן של כשליש מהספיקה המירבית המתוכננת".
 - 3 בסעיף 7(ב)(7) נקבע כי "ללפיד יוזרק קיטור בכל עת באופן שיביא לערבול יעיל של האוויר וזרם הפחמימנים, ביחס מתאים בין ספיקת הקיטור לספיקת הפחמימנים ועל פי הנחיות היצרן".
 - 4 בסעיף 7(ב)(8) נקבע, כי בהפעלת הלפיד תיושם "הטכניקה המיטבית הזמינה".
- ב. סעיף 3(ג) להיתר הפליטה קובע כי "בעל מקור הפליטה ינקוט אמצעים תפעוליים וטכנולוגיים המהווים את הטכניקה המיטבית הזמינה, לצורך מניעה והפחתה של זיהום אוויר מקור הפליטה, בין אם ממקור פליטה מוקדי ובין אם ממקור פליטה לא מוקדי, בהתאם להוראות תנאים אלה, לרבות הדרישות המפורטות בטבלה ב".
- ג. סעיף 3(ד) להיתר הפליטה קובע, כי "לא יפלט עשן שחור בגוון מס' 1 בלוח מיקרורינגלמן או כהה ממנו ממקורות הפליטה המוקדיים, למעלה מ-6 דקות מצטברות בשעה".
- ד. סעיף 10 להיתר הפליטה עוסק בצמצום ומניעת פליטות לאוויר מהלפיד ובכלל זה נקבעו הדרישות הבאות לשריפת עודפי גזים המשתחררים מתהליכי הייצור במקור הפליטה:
- 1 בסעיף 10(א)(2) נקבע כי הלפיד יופעל באופן "המבטיח שריפה ביעילות מירבית ונטולת עשן נראה לעין".
 - 2 בסעיף 10(א)(7) נקבע כי ללפיד יוזרק "קיטור בכל עת באופן שיביא לערבול יעיל של האוויר וזרם הפחמימנים, ביחס מתאים בין ספיקת הקיטור לספיקת הפחמימנים ועל פי הנחיות היצרן".
 - 3 בסעיף 10(ג)(3) נקבע כי הלפיד יופעל תחת ניטור ומעקב רציף, הכולל "בקרה רציפה של להבת הלפיד והעשן הנראה לעין מהלפיד שתאפשר זיהוי קיומו של עשן שחור באמצעות מצלמות וידאו צבעוניות המקליטות ומשדרות למסך בחדר הבקרה".
12. בהנחיות היצרן של לפיד האתילן של כאוו"ל נקבעו, בין היתר, ההנחיות הבאות:
- א. יש להפעיל את הלפיד ביחס של קיטור לגז בעירה של 0.23. כאשר, בהזרמת כמויות קטנות מאד, מתחת ל-1 טון בשעה של גז בעירה, יש להוסיף קיטור עד יחס מרבי של 0.8.
- ב. הזרמת הקיטור תהיה בצורה שתבטיח קיומה של להבה נקייה, נראית לעין ושאינו ממנה פליטות עשן.
- ג. אין לבצע הזרמת יתר של קיטור (oversteam).

13. במסמכי הייחוס האירופאיים עבור ייצור מונומרים נקבעו דרישות ה-BAT (הטכניקה המיטבית הזמינה) עבור לפיד הבאות:
- א. שמירה על יעילות הריסה של מעל ל-99%.
 - ב. ערבוב יעיל של זרם הגז (באמצעות קיטור)
 - ג. בקרה על יחס גז-קיטור.
14. על פי הנחיות וההמלצות של גופים מקובלים בעולם היחס המתאים בין גז לקיטור בהפעלת לפידים הוא 0.2-1, כאשר ביחס לאתילן, שהוא הגז העיקרי המוזרם ללפיד המונומרים בעת תקלה, היחס המוצע הוא 0.4-0.5.
15. על פי הנחיות אלה, הפעלה ביחסים הגדולים מ-1 תביא לפגיעה ביעילות השריפה מתחת ל-95% ובהפעלה ביחסים הגדולים מ-3 תביא לפגיעה ביעילות השריפה אף מתחת ל-90% ועד כדי הפסקה מוחלטת של תהליכי השריפה בלפיד.
16. מכאן, שהפעלת הלפיד בניגוד לכל האמור לעיל, עלולה, לגרום לזיהום אוויר חזק ובלתי סביר.
17. הנאשם 2 שימש החל מחודש אוגוסט 2014 כסמנכ"ל בבז"ן ומנהל "היחידה העסקית כאו"ל" ובתפקידו הינו "מנהל פעיל" בתאגיד ופקיד אחראי מטעם התאגיד על תחום איכות הסביבה.
18. הנאשם 3 שימש החל משנת 2013 כמנהל של המתקן ובתפקידו הינו "מנהל פעיל" בתאגיד ופקיד אחראי מטעם התאגיד על תחום איכות הסביבה.
19. הנאשמת 4 שימשה משנת 2014 כמנהלת התפעול בכאו"ל ובתפקידה הינה ופקידה אחראית מטעם התאגיד על תחום איכות הסביבה.
- העובדות**
20. בתקופה שבין הימים 25.4.2016 ועד 5.7.2016 בוצעה הדממה והנעה של מתקני הייצור במתקן אשר הביאה להזרמת גזים ללפיד.
21. כמו-כן, ב-9 מועדים שונים שארעו בימים 7.9.2016, 7.10.2016, 20.10.2016, 1.9.17, 31.10.17, 8.11.17, 2.2.2018, 12.2.2018 ו-2.8.2018, היו תקלות במתקני הייצור במתקן שהביאו להזרמת גזים ללפיד.
22. בתקופה ובמועדים הנ"ל, הפעלת הלפיד במתקן על-ידי הנאשמת 1 נעשתה באופן שלא הביא לערבול יעיל של האוויר וזרם הפחמימנים שכן הפעלת הלפיד נעשתה שלא ביחס גז-קיטור מתאים ובאופן החורג מהנחיות היצרן (גבוה מ-1 ומגיע עד ליחס של 12.38 ביחס לארועים הנ"ל בשנת 2016, ועד ליחס של 22.24 ביחס לארועים בשנים 2017 ו-2018). כמו-כן וכתוצאה מכך, הפעלת הלפיד נעשתה לא באופן המבטיח שריפה ביעילות מרבית ונטולת עשן לעין ולפיכך גם לא בהתאם לטכניקה המיטבית הזמינה.
23. בנוסף, ולפחות ב-6 מועדים מתוך המועדים הנ"ל, בימים 1.9.2017, 31.10.2017, 8.11.2017, 2.2.2018, 12.2.2018 ו-2.8.2018 - הפעלת הלפיד נעשתה בניגוד להנחיות היצרן, באופן שהביא לעשן נראה לעין, בפרקי זמן שונים במהלך ארועי הזרמת הגזים ללפיד.
24. בנוסף, לפחות ב-5 מועדים מתוך המועדים הנ"ל - בימים 1.9.2017, 31.10.2017, 8.11.2017, 2.2.2018, 12.2.2018 - לא ניתן היה לבצע מעקב וניטור רציף של הלפיד באמצעות מערכת הוידאו, שכן אופן הצילום לא אפשר בקרה רציפה של להבת הלפיד והעשן הנראה לעין.
25. לאור כל האמור לעיל, פעולות הנאשמת 1 במועדים הנ"ל עמדו בניגוד להוראות ולדרישות היתר הפליטה ובאופן שלא הבטיח שריפת החומרים האורגניים ביעילות המירבית.

26. כתוצאה מהפעלת הלפיד שלא כדין כאמור, אזי תחת הפעלת הלפיד ביעילות מירבית של הריסת 99% מהגזים המוזרמים ללפיד נגרמו פליטות לאוויר של עשרות טונות של גזים (חומרים אורגאניים) לאוויר, כך שבארועים משנת 2016 המפורטים בכתב האישום היתה פליטה עודפת של כ-61.12 טון גזים, בארועים משנת 2017 היתה פליטה עודפת של כ-24 טון גזים ובארועים משנת 2018 (ביחס לימים 2.2.2018, 12.2.2018 בלבד) היתה פליטה עודפת של כ-6.89 טון גזים.
27. תוספת הפליטות של הגזים כאמור, הגדילה את פליטות החומרים האורגניים מהמתקן וגרמה להגדלה של ההשפעה הסביבתית של המתקן לסביבה
28. כתוצאה מהשריפה הלא יעילה במועדים האמורים, עלולים להיווצר מזהמים נוספים כגון פחמן חד-חמצני שהוא חומר רעיל בנשימה.
29. כמו-כן, הרכב הגזים שנפלטו, כלל בין היתר אתאן ומתאן שהם גזי חממה שהפליטה העודפת שלהם משפיעה על שינויי האקלים וכן אתילן ופרופאן, אשר לאחר שהם נפלטו לאוויר הם עוברים שינויים כימיים ויוצרים מזהמים שניוניים כגון פורמאלדהיד (שהוא חומר מסרטן וודאי לאדם) ואוזון (הגורם לבעיות רפואיות ונזקים הדומים לנזקים הנגרמים מעישון).
30. עקב כך, נגרם זיהום אוויר חזק ובלתי סביר.
31. מעשים ומחדלים אלה של הנאשמת 1 מהווים הפרה של תנאי רשיון העסק, בניגוד להוראות סעיף 14 לחוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968, יחד עם סעיפים 24 + 34(ב) + 95(ה) לחוק אויר נקי, תשס"ח-2008 ועם סעיף 9 לחוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961(ריבוי עבירות).
32. המעשים והמחדלים המפורטים לעיל של הנאשמת 1 מהווים הפרה של תנאי היתר הפליטה, בניגוד לסעיף 17 לחוק אוויר נקי, התשס"ח-2008.(ריבוי עבירות)
33. המעשים והמחדלים המפורטים לעיל של הנאשמת 1 גרמו לזיהום אויר חזק או בלתי סביר, בניגוד לסעיף 3 לחוק אויר נקי, תשס"ח-2008 (ריבוי עבירות).
34. המעשים והמחדלים המפורטים לעיל של הנאשמת 1 מהווים הפרה של הוראות אישיות שהוציא השר, בניגוד לסעיף 8(א) לחוק למניעת מפגעים, תשכ"א-1961.
35. הנאשמים 2 עד 4, בהיותם נושאי משרה בנאשמת 1, הפרו גם את חובתם לפקח ולעשות כל שניתן למניעת העבירות הנ"ל בידי הנאשמת 1.

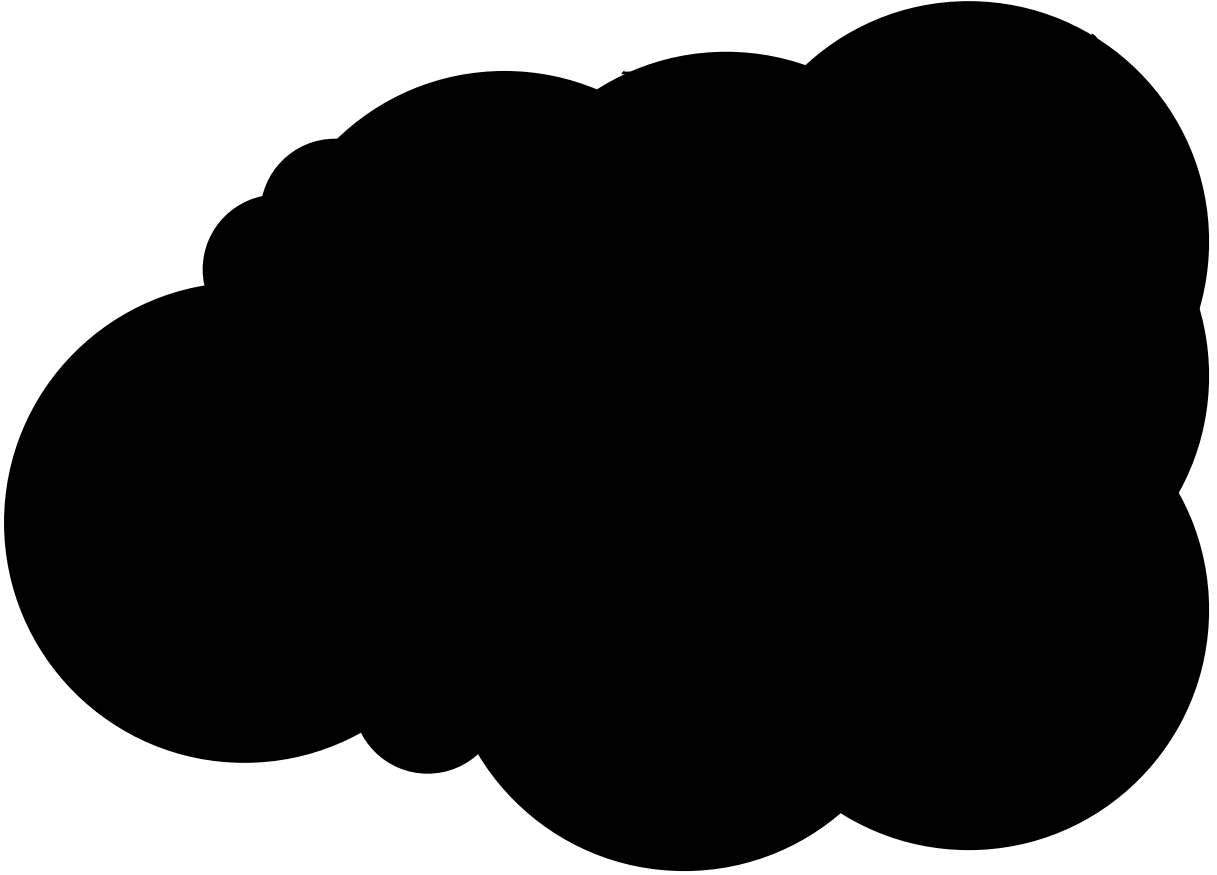
ב. הוראות החיקוק לפיהן מואשמים הנאשמים:

הנאשמת 1:

1. עיסוק בניגוד לתנאי רישיון עסק - עבירה על סעיף 14 + 4 לחוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968, יחד עם סעיפים 24 + 34(ב) + 95(ה) לחוק אויר נקי, תשס"ח-2008 וסעיף 9 לחוק למניעת מפגעים, התשכ"א - 1961.
2. גרימת זיהום אויר חזק או בלתי סביר - עבירה על סעיף 63(א)1 + 3(א), 3(ב)2 לחוק אויר נקי, תשס"ח-2008.
3. הפעלת מקור פליטה טעון היתר פליטה בניגוד לתנאיו - עבירה על סעיף 17 ו-63(א)3 לחוק אוויר נקי, תשס"ח-2008.
4. הפרת הוראות אישיות - עבירות לפי 11(א)2 ו-11(ג) + סעיף 8(א) לחוק למניעת מפגעים, תשכ"א-1961 + סעיף 95(ה) לחוק אויר נקי, תשס"ח-2008.

הנאשמים 2 עד 4:

- הפרת אחריות נושא משרה - עבירה על סעיף 15 לחוק רישוי עסקים, תשכ"ח-1968, יחד עם סעיפים 24 + 34(ב) + 95(ה) לחוק אויר נקי, תשס"ח-2008 וסעיף 9 לחוק למניעת מפגעים, תשכ"א-1961; ועבירה על סעיף 64 + 3 + 17 לחוק אויר נקי, תשס"ח-2008; ועבירה על סעיף 11 לחוק למניעת מפגעים, תשכ"א-1961.

חתימה אלקטרונית
דן טוניק, עו"ד
נציג היועץ המשפטי לממשלה

הודעה לנאשם

הנאשם יכול לבקש שימונה לו סגור ציבורי אם מתקיים בו אחד מהתנאים לזכאות נאשם לייצוג המנויים בסעיף 18 (א) לחוק הסנגוריה הציבורית, תשנ"ו-1995.

תיק 30/17